

Z obsahu:

**Tajemství milosti
proudí z kříže**

*Jan Pavel II. při
generální audienci
3. dubna 1996.
– strana 2 –*

Rozum kontra cit

*Rozum bez srdce je
nelidský a bezohled-
ný, protože upírá
člověku jednu z pod-
statných složek jeho
bytosti.
– strana 5 –*

**Proticírkevní strate-
gie bez příkras**

– strana 6 –

**Význam nemoci
a utrpení
v našem životě**

– strana 8 –

**Podle svého
svědomí?**

*Existuje objektivní
zákon, který má
absolutní platnost
pro všechny lidi
a podle něhož musí
všichni formovat své
svědomí.
– strana 10 –*

Urbi et Orbi

*Velikonoční poselství
papeže Jana Pavla II.
– strana 13 –*

**Rozhovor s arcibiskupem
Mons. Janem Graubnerem**

o jeho pastorační cestě po Spojených státech a Kanádě – str. 4

Tajemství milosti proudí z kříže

1. Zítřejším večerem Páně začne velikonoční třídní utrpení, smrti a vzkříšení Krista, jež je vyvrcholením celého liturgického roku a srdcem víry a modlitby církve (srv. *Sacrosanctum Concilium* č. 102).

Odpoledne na **Zelený čtvrtek** církev připomíná onu Poslední večeři, během níž Pán Ježíš v předvečer svého utrpení dovedl svou lásku ke svým, kteří byli ve světě, až do krajnosti a obětoval Otci své Tělo a svou Krev pod způsoby chleba a vína. Rozdal je apoštolům jako pokrm a nápoj a přikázal jim, aby tuto oběť stále opakovali na jeho památku. Církev, poslušná Ježíšovu příkazu, slaví svatou večeři. Cítí se zavázána k tomu, aby v každodenním životě uplatňovala styl služby a bratrské lásky, který má svůj smysl a svůj zdroj ve svrchované oběti Pána, svátostně přítomného v eucharistii.

V slavnostní liturgii **Velkého pátku** církevní společenství rozjímá o tajemství Kristovy smrti, uctívá kříž, a protože si uvědomuje, že se zrodila

všechna utrpení a ponižování lidstva.

2. Bílá sobota je den, v němž církev kontempluje, jak Kristus po vítězném boji kříže odpočíval v hrobě. Připomíná jeho sestoupení do říše smrti, aby uzdravil kořeny lidstva, a očekává, že se naplní jeho příslib: „Syn člověka bude vydán velekněžím a zákoníkům, odsoudí ho na smrt a vydají pohanům... zabijí ho a po třech dnech vstane“ (Mk 10,33-34). Starobylý autor popisuje tajemství Bílé soboty slovy hluboké víry a poezie: „Dnes je na zemi veliké ticho, hluboké mlčení a samota. Veliké ticho, protože Král spí, země zůstala ohromena, protože vtělený Bůh usnul a probudil ty, kteří už celá staletí spali. Bůh zemřel v těle a sestoupil, aby vyburcoval království pekelné.“ Text pak po-

spíš! Vždyť jsem tě nestvořil, abys zůstal vězněm pekla. Vstaň z mrtvých! Já jsem život mrtvých. Vstaň z mrtvých, dílo mých rukou, vstaň z mrtvých, můj obraze, stvořený k mé podobě!... Nepřítel ti dal vyjít z rajske země. Já tě naopak neuvedu již do oné zahrady, ale umístím tě na nebeském trůnu... Je pro tebe připraveno od věků nebeské království“ (Hodinky z Bílé soboty).

Na Bílou sobotu se církev ještě jednou ztotožňuje s Marií: celá její víra je shrnuta v ní, první věřící. V temnotách, které příkrývají stvoření, ona uchovává živý plamen víry a připravuje se na radostné a překvapující přijetí zvěsti o vzkříšení. Ve vzpomínce na Matku Páně, křesťanské společenství je v tento liturgický den vyzýváno, aby se věnovalo mlčení a rozjímání, a tak živilo očekávání blahé naděje na nové setkání se svým Pánem.

3. Na velkou Velikonoční vigílii s radostí, jež ústí do zpěvu Aleluja, slaví noc „nového exodu“ do zaslíbené země. Připomíná si svatou noc, v níž Pán vstal z mrtvých a bdí v očekávání jeho příchodu, kdy Pascha (Velikonoce) dosáhne svého dovršení.

Tři symboly vyjadřují tři části liturgie Svaté noci, která nás osvobozuje od starobylého odsouzení a spojuje nás jako bratry do jiného lidu Pána: světlo, voda a chléb. Znamení, připomínající svátosti křesťanského uvedení do víry, vysvětlují smysl Kristova vítězství pro naši spásu.

Nad tím vším dominuje základní symbolismus „prozářné noci“ či „noci, kterou přemohl den“, který opěvuje život vytrysklý z Kristovy smrti a zmrtvýchvstání: On je naše Pascha! - velikonoční Beránek (sr. 1 Kor 5,7), On je světlo, které osvěcuje osud člověka tím, že jej osvobozuje od temnot hříchu.

Před světlem, které sílí, mocně zaznívá apoštolova výzva odložit skutky temnoty a obléci se v Pána Ježíše (srv. Řim 13,12-14), aby Kristovo vítězství v nás působilo stále hlouběji, zatímco čekáme na věčnou Paschu.

4. Velikonoční třídní nás tak svátostně ponořuje do tajemství Toho, který se pro naši spásu stal „poslušným až k smrti, a to k smrti na kříži“ (Fil 2,8), a stal se původcem věčné spásy pro ty, kteří jej následují (sr. Žid 5,9). Nadto nás naléhavě vybízí, abychom ze svého života učinili velikonoční existenci, proniknutou zřikáním se zlého a skutky lásky až do konce: do tělesné smrti, která je pro křesťana dokonáním jeho každodenního prožívání velikonočního tajemství v naději na vzkříšení.

Velikonoce nám připomínají, že Kristus se stal zdrojem věčné spásy pro lidi tím, že se osobně obětoval na oltáři kříže.

Prosme Pána, aby dny velikonočního třídní ponořily naši duši do tajemství milosti, která proudí z kříže. Maria, Matko Spasitele, pomoz nám, abychom věrně následovali Ježíše na cestě na Kalvárii, abychom se stali důslednými a radostnými svědky jeho zmrtvýchvstání.

S těmito city vám říkám svá velikonoční blahopřání, vám všem zde přítomným i vašim drahým: Požehnané Velikonoce!

Všechno se změnilo, a přece všechno zůstalo stejné pro ty, kteří řekli své ANO k té nové zprávě, která se přelila skrze všechny časy od jednoho konce světa k druhému. Stromy zůstaly stromy, řeky řekami, hory horami. I lidé se mohou ve svém srdci stále rozhodovat mezi láskou a úzkostí, ale to všechno bylo povýšeno skrze zmrtvýchvstalé Tělo našeho Pána a stalo se Božím právem.

Všechno je tak, jak bylo, a přece je všechno nové. Žijeme-li svůj život ve víře ve zmrtvýchvstání, stává se naše tíže a naše jeho sladké, protože jsme našli spočinutí na něžném a pokorném Ježíšově Srdci, které je po celou věčnost Srdcem samého Boha.

Henri Nouwen

z probodeného boku Pána, přimlouvá se za spásu celého světa. V tento den „velikonočního postu“ (tamtéž, č.109) se neslaví eucharistická oběť, nýbrž věřící naplnění nadějí hlásají dar, který Syn učinil sám ze sebe pro spásu lidí a zjevil jim nekonečnou lásku Otce (sr. Jan 3,16) a vzal na sebe

kračuje líčením rozhovoru Krista s Adamem: „Já jsem tvůj Bůh, který se kvůli tobě stal tvým synem, který tobě a těm, kteří vzešli z tebe, říkám a ve své moci nařizují těm, kteří byli ve vězení: Vyjděte! Těm, kteří byli mrtví: Vstaňte z mrtvých! A tobě přikazuji: Probud' se ty, který

Liturgická čtení

3. neděle velikonoční

1. čtení Sk 2,14.22-28

V den letnic vystoupil Petr s ostatními jedenácti (apoštoly) a slavnostně promluvil k lidem: „Židé a všichni jeruzalémští obyvatelé, pozorně vyslechněte mou řeč! Bůh vám dal svědectví o Ježíši Nazaretském mocnými činy, divy a znameními, které, jak víte, konal Bůh skrze něho mezi vámi. A on byl vydán, jak to Bůh předem rozhodl a předpověděl, a vy jste ho rukama bezbožníků přibili na kříž a zabili. Ale Bůh ho vzkřísil, zbavil bolestí smrti, protože nebylo možné, aby zůstal v její moci. David přece o něm říká: ‚Mám Pána před očima stále, je mi po pravici, abych se neviklal. Proto se raduje mé srdce a můj jazyk jásá. Ano, i mé tělo odpočine v naději, neboť nevydáš mě podsvětí napospas, nedopustíš, aby tvůj Svátý podlehl porušení. Oznamils mi cesty života, naplníš mě blahem před svou tvář.‘“

2. čtení 1 Petr 1,17-21

Milovaní!

Když říkáte Otec tomu, který soudí nestranně každého podle jeho činů, žijte v bázni po dobu svého vyhnanství. Víte přece, že jste ze svého prázdného způsobu života, jak jste ho zdědili po předcích, byli vykoupeni ne snad nějakými věcmi pomíjivými, stříbrem nebo zlatem, nýbrž drahou krví Krista, bezúhonného a neposkvrněného beránka. On byl ovšem k tomu vybrán už před stvořením světa, ale pro vás se objevil teď na konci časů. Skrze něho jste uvěřili v Boha, který ho vzkřísil z mrtvých a oslavil, takže když věříte, můžete zároveň v Boha i doufat.

Evangelium Lk 24,13-35

Dva z Ježíšových učedníků se ubírali toho dne (prvního po sobotě) do vesnice zvané Emauzy, která je vzdálena od Jeruzaléma šedesát honů. Hovořili spolu o tom všem, co se stalo. Jak tak hovořili a uvažovali, přiblížil se k nim sám Ježíš a připojil se k nim. Ale cosi jim jako by zdržovalo oči, takže ho nepoznali. Zeptal se jich: „O čem to cestou spolu rozmlouváte?“ Zastavili se celí smutní.

Jeden z nich – jmenoval se Kleofáš – mu odpověděl: „Ty jsi snad jediný, kdo se zdržuje v Jeruzalémě, a neví, co se tam tyto dny stalo.“

Zeptal se jich: „A co se stalo?“

(Pokračování na str. 7)

Myšlenka na neděli

PANE, ZŮSTAŇ

Zamyšlení nad úryvkem Lk 23,13-35

Jak jste nechápaví a těžkopádní!

Vrať se v duchu do nejslavnější neděle v lidských dějinách. Dnešní čtení připomíná příběh z nedělního odpoledne. Připoj se ke dvěma učedníkům, kteří se vydali na cestu ven z města, kde se v posledních dnech přihodily tak mimořádné události. Učedníci také o ničem jiném nehovořili. Mluví o tom, co je plně zaujalo, co zcela naplňuje jejich mysl i jejich srdce. Jejich Pán a Mistr byl hanebně potupen a zabit. Ta tíže se jim zdá příliš veliká. Chtějí pryč z míst, kde jim všechno bolestně připomíná Ježíše a to, co s ním prožili. Ale ani uprostřed volné přírody nejsou schopni myslet na nic jiného než na skutečnost, že ztratili svého Pána. Pro každého, kdo zažil a okusil Ježíšovu přítomnost, není větší a citelnější ztráty než zůstat bez Něho. Nemáš-li dosud podobnou zkušenost, snaž se ji pochopit ze slov a citů těchto dvou učedníků.

To, čeho budeš nyní svědkem, tě má přesvědčit o utěšující skutečnosti: i tehdy, když se zdá, že nastala doba úplné opuštěnosti, Pán je docela nablízku těm, kdo po něm doopravdy touží. Dokladem této skutečné touhy je právě to, jestliže se tvé myšlenky a tvá slova neustále vrací k Tomu, kdo je předmětem tvé lásky. *Ježíš se připojil k nim a šel s nimi. Ale něco jim bránilo, aby ho poznali.*

Co bylo tou překážkou? *Oni zůstali stát plni zármutku. Zrak příliš zalitý slzami špatně rozeznává to, co vidí. To, co je tak rmoutí, není jen Mistrova smrt na kříži, ale i jejich vlastní hluboké zklamání. Aby to mohli pochopit, dává jim Ježíš nahlédnout do jejich nitra. Ptá se jich na důvod jejich zmatku ne proto, že by jej neznal, ale proto, aby jim dal příležitost k sebezpoznání. Nauč se od Ježíše trpělivě naslouchat. Prokážeš tím bližním neocenitelnou službu.*

A my jsme doufali, že on je Vykupitel ... Doufali, ale zklamali jsme se. To, co jsme si představovali, na co jsme se tak těšili,

to se nakonec vůbec nestalo. Nejsou ti podobné pocity důvěrně známé? Tak se zahledíme do svých vlastních představ, že přestaneme vnímat skutečnost. Přízněji upřímně Ježíši i sám sobě, že jeho výtky z *bláhovosti a těžkopádnosti* je oprávněná. Původcem té těžkopádnosti je přítěž vlastního já. Nyní víš, kde můžeš nejčastěji najít příčinu svého smutku a znepokojení: svou naději nemůžeš opírat o své vlastní představy. Co je bláhovější než věřit víc sobě než Bohu. Výsledkem nemůže být nic jiného, než rozčarování.

Kdo by naopak mohl oprávněně cítit zklamání, je Ježíš. Tři roky mluvil o tom, co se musí stát. Jak je možné, že nepochopili? Ale Syn člověka reaguje opačně, než by reagovali lidé: začíná znovu a znovu od začátku. Naslouchej mu s větší pozorností a otevřeností než dosud, aby se ti *otevřely oči*. V těchto dnech se přece skutečně v Jeruzalémě stalo právě to, v co učedníci doufali: **Ježíš vykoupil Izraele**. Ale vykoupil jej jinak, než jak si představovali. Boží nekonečná velkodušnost se nevešla do jejich lidských představ. Ubírala se jinou cestou, než na jakou jsou zvyklí. Až dosud se pokládalo utrpení za trest, ale Ježíšův kříž je proměnil na královskou cestu ke slávě. Tak to bylo sice od počátku zapsáno i v Písmě, ale ti, kdo je četli a kdo si mysleli, že je znají, nepochopili právě to podstatné. Četli Boží slovo, ale mysleli při tom po svém a na sebe. Jak *bláhová a těžkopádná* je lidská moudrost, jestliže spoléhá jen na svou jasnozřivost a na svůj vlastní výklad. Teprve až přijmeš **Boží klíč** k výkladu Písma i událostí, pochopíš, jaký je opravdový smysl Slova, na které se můžeš skutečně spolehnout.

Vidíš tu proměnu, která nastala u tvých dnešních společníků? Ještě před hodinou byli beznadějně skleslí. Stačilo, že přestali hledět do sebe a začali naslouchat Pánu. Jejich beznaděj se změnila v radostnou jistotu. Uvěřili Božímu slovu pro to slovo samé, ačkoliv ve svém průvodci stále ještě nepoznali Ježíše. Nyní mají větší jistotu, radost a naději, než když jej dříve na vlastní oči vídávali.

Pane, zůstaň s námi, je již pozdě. Zapamatuj si dobře toto pozvání. Jsou to slova, která Ježíš rád slyší a vyhoví jim, i kdyby nebylo pozdě. Sám sobě je (Pokračování na str. 7)

Po americké cestě

Olomoucký arcibiskup Mons. Jan Graubner ve dnech od 29. února do 29. března navštívil Spojené státy a Kanadu. Svoji cestu uskutečnil na pozvání našich krajanů žijících v Americe. Po svém návratu nám poskytl následující rozhovor.

Právě jste se vrátil z pastorační cesty do Kanady a Spojených států amerických. Mohl byste nám říct, jaký byl účel Vaší cesty?

Především pastorační. To znamená setkat se s krajany. Přinést jim pozdravy z domova a povzbudit ve víře. Řada komunit se schází pravidelně k českým bohoslužbám. Mnozí přijíždějí s velkou obětí i z velkých vzdáleností. Někteří mohou jenom občas a návštěva biskupa je pozváním, příležitostí k většímu setkání.

Je našich krajanů v Americe tolik, že má význam jejich setkávání? Není lepší, když se začleňují do místních farností? Udrží si českou identitu i další generace?

Rozhodně je dnes méně těch, kteří se k nám hlásí. Přesto se při sčítání lidu v USA hlásí k české národnosti 1 mil. 300 tisíc a 400 tisíc se stále hlásí k národnosti československé. Největší skupiny krajanů odešly do USA v minulém století. Například v Texasu založili krajané řadu českých obcí.

Mezi první patří Dubina, Hostýn, Praha, Komenský... Tam měli české školy a mnozí z těch starých se ani anglicky nenaučili. Samozřejmě, že dnešní jejich mladí mluví česky jenom výjimečně. Mnozí však rádi česky zdraví a třeba na autě vozí nálepku „Jak se máš?“

Co jim podle Vašeho názoru nejvíce pomáhá držet české povědomí?

Především asi české katolické bohoslužby, a potom spousta spolků. Setkal jsem se s Orly, Sokoly – ti mají např. v Clevelandu nádhernou sokolovnu uprostřed kdysi ryze českých čtvrtí Karlín a Žižkov. Dnes jsou Češi rozptýleni, ale sokolovna je živá. V Sokole hezky spolupracují lidé různých vyznání. Také jsem navštívil Katolickou jednotu Texas a Katolickou jednotu žen texaských. Tyto spolky současně fungují jako pojišťovny, mají spolkové kluby a dělají různé dobročinné akce. Některé spolky už oslavily 100 let úspěšné činnosti.

Ale Vy jste zatím neodpověděl, zda má česká pastorační cesty v USA smysl i v budoucnosti?

Doufám, že už nepřijde další vlna vystěhovalců. Přesto myslím, že v příštích deseti až dvaceti letech jistě ano. V té době ještě naše misie mohou vytvářet domov pro ty, kteří jdou dnes do Států na zkušenou či na studia. Především ve velkých městech přišli mladí, kteří zatoužili slyšet češtinu. Někteří pak najdou skrze takové společenství cestu k víře a církvi. Když jim takovou nabídku nepřipravíme my, jistě je vtáhne některá sekta.

„...v USA se hlásí k české národnosti 1 mil. 300 tisíc a 400 tisíc se stále hlásí k národnosti československé ...“

Jistě jste se setkal i s americkou církví. Co Vás na ni zaujalo?

Jestli se dnes mluví o inkulturaci církve v jednotlivých zemích, pak americká církev je mnohonárodní, mnohokulturní. Například ve farnosti P. Marie Lurdské v New Yorku, kde se scházejí i Češi, jsou v sobotu a v neděli bohoslužby v 11 jazycích. Každé společenství je jiné, ale všechny spoluvytvářejí církev. Čecha překvapí, že na každém rohu stojí kostel, ale každý patří jiné církvi. Všechny jsou však mnohem více navštěvované než u nás. Pro srovnání: v ČR je na nedělní bohoslužbě 10 % z těch, kteří se hlásí k církvi, v diecézi Dalas v Texasu je to 50 %.

Lidi tam chodí do kostela víc, ale u nás se říká, že tam už lidé nechodí ke zpovědi a návštěva kostela je spíš věcí společenskou než duchovní.

To nemohu potvrdit. V některých farnostech jsem zastihl postní lidové misie. V řadě kostelů jsem viděl lidi u zpovědnice nebo adorovat před vystavenou Nejsvětější Svátostí (někde mají adorační den jednou v týdnu, jinde dokonce i každý den mimo soboty a neděle). V jedné farnosti města Corpus Christi říkal farář, že při postní misii vyzpovídali přes 600 lidí.

Zaujalo Vás něco tak, že byste to rád přenesl k nám?

Ano, například to, že mnozí lidé považují církev za svou, vytvářejí společenství. Téměř po každé nedělní mši jdou spolu na kávu s koblíhou ve farním sále. Vědí víc jeden o druhém a společně se starají o věci farnosti. Například shánění peněz není starostí faráře, ale všech. Lidé jsou tam štedřejší. Ze svých peněz vydrží kostel i kněze. U nás žádají některé diecéze 10 % z farního příjmu na společná vydání diecéze. Tam to ve všech diecézích není stejné, ale kolem 10-12 % přispívají farnosti, které mají farní školu, jiné 17-18 %. Také staří lidé, pokud nemají děti, odkazují často svůj majetek církvi. Američané jsou praktičtí. Například mnozí místo květinových darů při pohřbu darují kostelu mešní roucho, které má na rubu nápis: Věnováno na památku XY.

Nedíváte se na Ameriku příliš jednostranně, že vidíte jenom dobré?

Promiňte, ale nemám ve zvyku mluvit o všem, co vidím. Já tam nejel kritizovat. Jiné je tam téměř všechno - počínaje kohoutky u umývadla, z nichž se většina otáčí obráceně než u nás, ale co je jiné, není ještě špatné. My nemusíme od nich nic kopírovat, ale máme se čím obohatit. Podobně jako mnozí naši lidé se stali obohacením pro Ameriku.

Děkujeme za rozhovor.

„... Jiné je tam téměř všechno – počínaje kohoutky u umývadla, z nichž se většina otáčí obráceně než u nás ...“

Rozum kontra cit

V nemocničním pokoji se pomalu šerí. Za pět minut končí návštěvní doba. Poslední návštěvníci se loučí s pacienty. Na lůžku v koutě leží starý pán. Jeho oči po celou dobu visí na klíče dveří. Už týden nikdo nepřišel. Do zítřka přes celou tu černou noc i další den je tolik dlouhých hodin! Snad zítřka se už objeví ...

Ale přece! „Ahoj, tati! Dřív to nešlo, to víš ... Ale opravdu nevím, kdy se sem zase dostanu. Tento týden už ... **po-chop to** ...!“

Jak má ten stařec pochopit, když ta tíže dlouhých hodin na nemocničním lůžku se tím nijak nezmenšuje ... Neměl by spíše on zaapelovat na syna *po-chop to*? Má to smysl vykládat synovi, jaké je to být bezmocně upoután na lůžko a uprostřed obav z dalších dnů marně čekat na stisk ruky a vlídné slovo svých dětí?

Ale tak jako tak už není na to kdy. „To bude dobré, tati, tak ahoj ...!“

Ten mladý člověk ví **všechno**, co potřebuje. Zná svého otce, zná datum narození a rodné číslo, ví všechno o jeho původu, mládí, o jeho životě, zná jeho práci, jeho zájmy a zvyky, zná jeho obvyklá řeční, jeho historiky a anekdoty, zná dokonale jeho dignózu, zjistil si před chvílí velmi podrobně, jak to s otcem vypadá, právě proto se tak zpozdl, protože hledal dlouho ošetřujícího lékaře, všechno je mu jasné. (Ale má také svou práci, elektronický diář je tak přeplněný ...) Ví všechno až na jedno: **nezakusil**, co je to ležet a ležet na nemocničním lůžku. Poznat to, to není věc rozumu, to se musí prožít, **pocítit**.

Ale není to jen věc vlastní zkušenosti. Je to také otázka **vztahu**. Možná, že kdyby řekl s trochou vztahu „tatínku“, nebyl by už schopen vyslovit

„Pochop to!“ ... Kdyby se ten mladý člověk dokázal na chvíli odpoutat od sebe sama a od své práce, mohl by se zeptat: Jak je tomu tátovi, když tam tak sám leží, jakou teď má radost, když nemůže dělat nic z toho, co jej bavilo, když nemá kolem sebe nikoho, kdo by jej měl opravdu rád? Není mu tam smutno? Co jej teď může skutečně potěšit?

Na takové otázky nedává odpověď rozum, ale cit. Rozum, který nespolupracuje se srdcem, si najde tisíc důvodů pro ospravedlnění své bezcitnosti.

Rozum bez srdce je nelidský a bezohledný, protože upírá člověku jednu z podstatných složek jeho bytosti, a tak deformuje člověka i jeho vztahy. Je nebezpečný tím, že je schopen propracovat se až do stavu úplné **sebejistoty**, ve které se rozum a cit změní v protiklady. Rozum sám o sobě je zaměřen do sebe. Chce mít jistotu, která mu dává zdání nezávislosti. Svě postavení upevňuje tak, že pokládá cit za slabost a pohrdá těmi, kdo mu „podléhají“. Tak se snadno stane hrobařem skutečných lidských vztahů.

Srdce, které je otevřeno pro druhé, postupuje opačně. Nehledá jistotu v sobě. Cítí, že může poznat bližního teprve tehdy, až se vžije do jeho vnitřního světa, a proto se snaží především cítit tak, jak cítí bližní. Nebuduje na vlastní jistotě, ale na **soucítění**. Nehledá logické důvody pro svou

sebestřednou bezcitnost, ale cesty, jak vyjít druhému vstříc. Snaží se postřehnout, co bližní potřebuje, a hledá způsob, jak mu pomoci. Tam, kde se rozum prosazuje a požaduje po druhém „Pochop to!“, tam se srdce ptá sebe sama: „Chápu to? Dokážu se vcítit? Mám dost pochopení? Jinak by přece nemohlo *milovat bližního jako sebe*.

Tento způsob chování má svůj původ a vzor v Bohu. Základem vztahu Boha k člověku je **soucítění**, které v božské dokonalosti znamená lásku. To, co nám Slovo sděluje ve své radostné zvěsti, není řeč rozumu, ale srdce. Chování Boha-Člověka zde na zemi je určováno láskou projevovanou soucitem. Slovo „rozum“ se v Novém zákoně vyskytuje jedenkrát. Slovo „srdce“ 125x.

Bez soucítění není možný vztah ani láska. Je-li náboženství vztahem člověka k Bohu, pak bez účasti srdce není náboženství, natož zbožnosti. I naše cesta k Bohu vede spíše přes srdce než přes rozum. Bohu se můžeme přiblížit nikoliv tak, že víme to, co ví On, ale že cítíme tak, jak cítí Bůh.

To je také vyjádřeno v největším přikázání: *milovat Boha z celého svého srdce, ze vši mysli a ze vši síly*.

Nemám tedy na vybranou, zda chci žít vírou spíše „rozumu“, nebo „citu“. Není jiné víry než v **milování celou bytostí**.

Víra se přece vztahuje k **osobnímu Bohu**, předpokládá tedy můj **osobní vztah**, který stejně jako k lidem se nemůže zakládat pouze na rozum. Mohu snad Bohu předkládat logické závěry svých úvah, ať se mi zdají jakkoliv jasné, a říct mu „Pochop to!“? Nebo se spíše sluší, abych se jako milující dítě stále ptal:

Schopnost soucítění je třeba rozvíjet již od dětství. Bez soucítění není člověk schopen účasti na bolesti ani radosti druhého, není schopen vztahu, není schopen lásky.

Jsem dosti vnímavý a cítím se svým Otcem?

Nejsou věřící spíše „rozumoví“ a věřící spíše „citoví“. Jsou věřící, kteří *cítí toliko ústy, ale jejich srdce je daleko*, a věřící, kteří *touží milovat celým srdcem, celou duší a ze vši síly*.

Dělicí čára mezi jedněmi a druhými neleží proto na českomoravském pomezí. Prochází napříč lidskými srdci v Čechách, na Moravě i ve Slezsku.

Tento časopis se obrací především k věřícím, kteří tíhnou k soucítění s Bohem i lidmi a kteří si kladou otázku, zda jejich srdce je dostatečně vnímavé, citlivé a natolik aktivní, aby se jejich soucítění mohlo nazvat láska. Pokládáme je za sůl země a světlo pro svět. Cítíme, že potřebují oporu a povzbuzení. Někdy i ochranu proti nepříteli a osamocení.

V poslední době se zdá, že to pocítují v Praze ještě více než na jihu Moravy.

Lubomír Štula

Proticírkevní strategie bez příkras

Když byla v loňském roce odstartována v Rakousku podpisová akce na podporu pěti požadavků, které zformuloval učitel němčiny a náboženství dr. Thomas Plankensteiner z Innsbrucku (viz Světlo 35/95), vypadalo to jako vnitrorakouská aktivita vyprovokovaná skandálním obviněním kardinála Groera. Rychlé rozšíření této kampaně do Německa, Francie, Itálie a Holandska i do USA svědčí o tom, že se od počátku sotva jedná jen o místní iniciativu, která našla ohlas v zahraničí. Vše nasvědčuje tomu, že jde o promyšlenou kampaň, která spíše Rakousko použila ke svému startu vzhledem k obzvláště příznivé uměle vyvolané situaci.

Signály o tom, že jde skutečně o promyšlenou strategii, nedaly na sebe dlouho čekat. Ideologové platformy se osmělili k překvapivě jasnému vyložení karet na stránkách časopisu Publik-Forum. Publikujeme ukázky této ideologie, neboť představená strategie novodobých „reformátorů“ je pro nás zajímavá nejen svým obsahem, ale i použitými prostředky. Taktika platformy vykazuje do očí bijící podobnost s taktikou, s jakou Klement Gottwald chystal tzv. Vítězný únor. Přenecháme na čtenáři, aby zvážil, zda jde o podobnost čistě náhodnou.

Mohlo by se zdát, že jde o problém, který se odehrává jinde a který se nás netýká. Bohužel, měli jsme příležitost číst i slyšet ne jeden hlas, který pohotově vyslovil sympatie s rakouskou kampaní a očekávání, že i u nás se rozvine podobný „dialog“ a podobné hnutí. Zavírat před tímto faktem oči by bylo tedy stejně bláhové, jako ignorovat zprávy o nemoci hovězího skotu, protože to není u nás, ale na britských ostrovech.

Iniciativa „Církev, to jsme my!“ (tzv. „Kirchenvolksbegehren“, dále jen KVB) získala pro své cíle časopis „Publik-Forum“⁽¹⁾. Ve čtyřicetistránkovém pojednání přináší tento list v čísle z 26. ledna 1996 strategický plán, jak uvádět podpisovou nátlakovou akci do praxe, další nové návrhy na reformní postup, rozhovory s účastníky podpisové akce, stanoviska různých teologů a krátké zprávy o KVB z německé církevní oblasti.

Pozoruhodná je především úvodní kapitola nazvaná *Bod*

po bodu od odpovědného redaktora **Haralda Pawlowského** a dále *Sociálně-vědecké teze Michaela Ebertze*. Aby si autoři ponechali otevřená zadní vrátka, poznamenávají, že uvedené „reformní návrhy“ jsou pouze *předkládány k diskusi a nepředstavují souhrn názorů iniciátorů a signatářů KVB*.⁽²⁾ Skutečnost je ovšem jiná.

Podíváme-li se, které texty z koncilních materiálů byly vybrány a citovány, zjišťujeme, že autorům nešlo o to opřít se o koncil, nýbrž o snahu dokázat, že koncil již zastaral, protože před třiceti lety ještě nevyřešil ty problémy, s kterými přicházejí iniciátoři akce.

Základním problémem je poslušnost vůči Římu

V komentáři k 25. kapitole dogmatické konstituce *Lumen gentium*, která hovoří o učitelském úřadu církve, se píše: *V poslušnosti vůči Římu tkví podstatný problém pro dialog mezi demokraticky a svobodně orientovaným lidem církve a hierarchicky a diktátorsky strukturovaným vedením církve. Cenu takové slepé poslušnosti musí lid církve sám uvážit*.⁽⁴⁾ Závěr: Koncilní usnesení je třeba chápat jako časově podmíněná, nikoliv definitivní. Nejvyšší učitelská autorita papeže se svými požadavky poslušnosti je hlavní překážkou pro „pokrok“ v církvi.

Nejdříve proti papeži

KVB požaduje změnu dosa-
vadního úsilí o církevní refor-

my. Jak by mělo k této změně dojít, vyjádřil H. Pawlowski takto: *Realisté mezi reformátory, kteří sázejí na postupnou proměnu krok za krokem, vycházejí z toho, že „mužská bašta“ kněžství v římské církvi padne teprve tehdy, až bude dobytá předsunutá bašta celibátu. A to je možné ovšem teprve potom, až bude centralistický monopol církevní vlády vystřídán sourozeneckými, synodálními a křesťanskoprávními základními strukturami*.⁽⁵⁾

Tady se ukazuje seřazení kroků strategického postupu. Jakýkoliv pokrok bude možný teprve tehdy, až se podaří překonat hierarchickou strukturu církve s papežem v čele. Na to se musí soustředit hlavní útok. Aby se při tom získal souhlas a potřebná rezonance lidu církve, podnikají se různé cílevědomé kroky. Především se osočuje hierarchická struktura církve a papež jako arogantní, protiprávní, historicky vykonstruovaná a už dávno překonaná mocensky domýšlivá instituce k zastrahování věřících, tedy jednoduše zlo, které je nutno odstranit. Církev se už nepojímá jako mystické Tělo Kristovo, v němž má každý stejnou důstojnost, nikoliv však stejné povolání a stejnou úlohu, ale je to podle KVB lidově-demokratický, rovnostářský a zcela horizontální útvar. „Katolická“ církev se údajně stala římskou církví s *centralistickým vládním monopolem*.

Cíl: Dobýt pevnost Řím

Dále je tu onen vlastní cíl, tj. co nejširší rozrušení před-
sunuté *bašty*, slovně tak zaka-

muflován, že je takřka k nerozeznání. Jde přece o *reformu a obnovu církve*. Nikoliv ovšem o obnovu jednotlivých křesťanů. Jinak by se muselo hovořit především o tom, co se týká jednoho každého: „Obraťte se a číňte pokání!“ Tady se ovšem jedná o instituci církve v čele s papežem. Papežovým úkolem není *vyostřovat druhořadé konflikty a jednostranně o nich učitel-sky rozhodovat*!⁽⁶⁾ Proto jsou požadavky KVB, i když se týkají příkázání, základních církevních struktur a chápání svátostí, představovány spíše jako druhořadé, aby se tak pod tímto pláštíkem mohly snáze prosazovat. Proto se také stále zdůrazňuje, že požadavky KVB se týkají oblastí, které *netvoří dogmatické jádro církevní instituce*.⁽⁷⁾

Jako kdysi marxisté

Aby někdo mohl vystupovat tak, jak vystupují iniciátoři KVB, potřebuje se nějak zaštitit. To se děje tím způsobem, že se oficiálnímu církevnímu vedení upírá legitimita⁽⁸⁾. Pomíne-li zcela evidentní skutečnost, že metoda „lidového hlasování“ neodpovídala základním požadavkům na akce podobného druhu, představují ti, kteří KVB podepsali, malou menšinu. Tato menšina se na základě radikálně politické kádrové mentality prohlašuje za lid. *Církev, to jsme my!* Vystupuje jako osvícená elitní menšina, která nejen že ví, co lid chce, ale také ví, co potřebuje. Je to menšina, která zastupuje tu správnou většinu. To se pak dokládá poukazy na to, že *většina církevních představitelů není ochotna se identifikovat s požadavky, hodnotami a normami církevních reprezentantů*.⁽⁹⁾

Nikoliv legitimní pluralita, ale rozkol

Aby tato reprezentační menšina byla náležitě oceněna, tvr-

dí se, že iniciátoři a sympatizanti KVB jsou *církevně zainteresovaní a angažovaní. To je odlišuje od většiny příslušníků církve.*⁽¹⁰⁾ A protože je zapotřebí být v dobrém světle, dodává Michael Ebertz, autor sociálně-vědeckých tezí KVB, že *jak se zdá, KVB je v souladu s církevním právem,*⁽¹¹⁾ což ovšem vůbec neodpovídá skutečnosti. To poněkud připomíná Fridricha II., který před přepadením Slezska prohlásil: „Jistě se najde dostatek profesorů, kteří prohlásí moje přepadení za legální!“

Reformátorům by se asi mělo přičíst k dobru, že církev pro ně není institucí, kterou založil Ježíš Kristus a ve které rozhoduje jen jeho vůle, nýbrž historicky vzniklá lidsky ustavená demokratická organizace. Pak ovšem v ní panují podobné poměry jako v politice. Aby bylo možno prosadit nějaké požadavky, jsou k tomu nezbytné mocenské pozice. Tak říká M. Ebertz: *KVB nebylo demokracií, ale politickým počinem.*⁽¹²⁾ Dobyť mocen-

ských pozic je tím snazší, čím více legitimní držitelé moci znejistí, přestanou být sami přesvědčeni o své vlastní legitimitě, a neplní tedy své úkoly s plnou silou. Ebertz konstatuje, že *ve věci budoucího civilizačního vzoru církve (!) existuje rozdílnost názorů, která prochází věřícími, kněžstvem i biskupy.*⁽¹³⁾ Tady má autor zřejmě kus pravdy, vezmeme-li v úvahu počínání neloajálních kněží a mlčících biskupů. A právě tady větrí iniciátoři KVB svou velkou šanci. Vědí velmi dobře, že bašty bez obránců jsou tak málo platné jako obyčejné kulisy.

Hubert Gindert
(Pokračování příště)

Poznámky:

¹ Publik-Forum 2/25 z 26. 1. 1996:

Dossier. Citace jsou v článku tištěny kurzivou

² str. 3

³ tamtéž

⁴ str. 16

⁵ str. 3

⁶ str. 6

⁷⁻¹¹ str. 5

¹² str. 4

¹³ tamtéž

Liturgická čtení – pokračování ze str. 3

Odpověděli mu: „Jak Ježíše z Nazareta, který byl prorok, mocný činem i slovem před Bohem i přede vším lidem, naši velekněží a přední mužové odsoudili k smrti a ukřižovali. My však jsme doufali, že on je ten, který má vysvobodit Izraele. A k tomu všemu je to dnes třetí den, co se to stalo. Některé naše ženy nás sice rozrušily: byly časně ráno u hrobu, nenalezly jeho tělo, přišly a tvrdily, že měly i vidění andělů, a ti prý říkali, že on žije. Někteří z našich lidí odešli k hrobu a shledali, že je to tak, jak ženy říkaly, jeho však neviděli.“

A on jim řekl: „Jak jste nechápaví a váhaví uvěřit tomu všemu, co mluvili proroci! Což to všechno nemusel Mesiáš vytrpět, a tak vejít do své slávy?“ Potom začal od Mojžíše, probral dále všechny proroky a vykládal jim, co se

ve všech částech Písma na něj vztahuje. Tak došli k vesnici, kam měli namířeno, a on dělal, jako by chtěl jít dál. Ale oni na něho nahláli: „Zůstaň s námi, neboť se připozdívá a den už se nachýlí.“ Vešel tedy dovnitř, aby zůstal s nimi. Když byl s nimi u stolu, vzal chléb, pronesl nad ním požehnaní, rozlámal ho a podával jim. Vtom se jim otevřely oči a poznali ho. On jim však zmizel. Tu si mezi sebou řekli: „Což nám nehořelo srdce, když k nám na cestě mluvil a odhaloval smysl Písma?“ Ještě tu hodinu se vydali na cestu a vrátili se do Jeruzaléma. Tam našli pohromadě jedenáct (apoštolů) i jejich druhy. Ti řekli: „Pán skutečně vstal a zjevil se Šimonovi.“ Oni sami pak vypravovali, co se jim přihodilo na cestě a jak Ježíše poznali při lámání chleba. ○

Dopis nemocným –

duben 1996

Draží nemocní,

v poselství ke Světovému dni nemocných minulého roku řekl Sv. otec Jan Pavel II., že „šťastný je člověk, který dokáže, aby Boží světlo zazářilo i v chudobě jeho života nebo v utrpení života postiženého“ ... neboť „veškerá životní soužení se mohou stát znameními a přísliby budoucí slávy“.

Možná, že mnohým z Vás se tato slova budou zdát příliš veliká, neslučitelná s každodenním ubohým živením, jak nazýváte nyní svůj život. Vždyť někdy je těch bolestí opravdu ho dně a kolem vás je spíše temno. Ale přesto věřím, že jste již mnohokrát sami na sobě zakusili to, co říká Sv. otec dále: Totiž že „v Kristu se stává utrpení projevem lásky a nástrojem vykoupení“. Vím, že nejednou si mnozí z Vás uvědomili, a možná že to bylo právě v této postní době – jak by byl Váš život prázdný a planý, nebýt Vaší nemoci. Vždyť byste nikdy nepoznali, co to znamená žít s ukřižovaným Kristem pod jednou střechou. Ano, moji draží, Vaše nemoc, Vaše utrpení – to je pro Vás sám Ukřižovaný, kte-

rý touží, abyste ho s láskou přijali.

A pokaždé, když tak učiníte – a musíte to opakovat denně a znovu – zazáří z Vás ono Boží světlo, o kterém mluví Sv. otec. Pak se ale stanete skutečně projevem lásky a nástrojem vykoupení pro všechny kolem Vás, aniž byste si toho byli vědomi. Neboť měli Vás opravdově rádi – i oni se tak stávají účastníky Kristovy křížové cesty a i oni jsou Šimony z Cyrény.

Prožíváme nyní dobu velikonoční! Pán vstal z mrtvých, aby i nás jednou vzkřísil a přivedl do své věčné slávy. Děkujeme Mu z celého srdce denně modlitbou ze slavnosti Zmrtvýchvstání Páně:

Bože, Tvůj jednorozený Syn slavně přemohl smrt a otevřel nám nebe: prosíme Tě, dej, ať ve světle jeho vzkříšení vstaneme k novému životu, a obnov nás svým Duchem, abychom směřovali k Tobě do nebeské slávy. Amen!

Moc Vás zdravím.

Sestra Pavla.

Myšlenka na neděli – pokračování ze str. 3

člověk špatným společníkem. Dovol Ježíši, aby zůstal s tebou a vykládal ti Písmo, otevíral tvé oči, aby ti hořelo srdce. Všechno bude záležet na tom, do jaké míry budeš ochoten **naslouchat**, opustit sám sebe, své zamilované představy a svůdné bludné kruhy a budeš otevřený pro skutečnost, že Ježíšova cesta může být opravdu **diametrálně odlišná** od té, která se ti zatím zdála nejschůdnější a nejsamozřejmější, ale nakonec vyústí do smutku a zmatku.

A v tu hodinu vstali a vrátili se. Vstaň a vrať se tam, kde je tvoje místo. A jakmile pocítíš rozčarování, smutek a osamělost, obrať se s důvěrou a otevřeností na Ježíše:

Pane, zůstaň se mnou, ukaž mi cestu k životu, u tebe je hojná radost, po tvé pravici je věčná slast.⁽¹⁾

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ Z responz. žalmu č. 15

Význam nemoci a utrpení v našem životě

Všichni víme, že ve všech dobách a pokoleních patřily nemoc a utrpení k těm nejzávažnějším problémům, které podrobují člověka zkoušce. V nemoci člověk zakouší vlastní bezmocnost, vlastní meze a svou existenciální ohroženost. Každá nemoc nám může dát zahlédnout smrt v horizontu více či méně vzdáleném. Nemoc na jedné straně může vést člověka do úzkosti, k uzavření se do sebe, dokonce k zhroucení do sebe, nebo i k zoufalství a vzpouře proti Bohu. Může ale také naopak člověka dovést k větší životní zralosti. Velmi často nemoc vyvolává hledání Boha a návrat k němu.

Existují různé filosofické cesty, kterými můžeme objevit hodnotu utrpení a jeho pozitivní stránku. Upozorním nejdříve na některé body, v nichž si mohou křesťané i ateisté bez větších obtíží rozumět a přijmout společný závěr:

Průběh nemoci může být školou pochopení hodnot vlastního života. Vše, co člověk dříve nechápal, najednou začíná chápat. Je známo, že nemoc je signálem ohrožení života jako vzácné hodnoty, impulzem přehodnocení dosavadního způsobu života, uznáním chybných postojů, které nemoc způsobují, např. v životosprávě, tak často motivované požívačným trendem konzumní doby, která svádí k tomu, co je pohodlnější, smyslově atraktivnější, co člověka spoutává různými návyky a závislostmi. Nemoc přináší nevyhnutelný apel k sebezáporu, k vnitřnímu překonání těchto závislostí, a tím k větší vnitřní svobodě a charakterovému růstu. Tento apel, vyplývající z reality nemoci, je jistě pozitivní pro cenu lidského života, viděného z vyššího, duchovního zorného úhlu jeho poslání a naplnění. Pomáhá najít prioritu ducha a duševna před tělem a tělesnem. Učí nás vidět věci Sub specie aeternitatis.

Dalším pozoruhodným bodem je i to, že nemoc umožňuje hlubší ponor do poznání pravdy o sobě samém, o tom, jak velké jsou dary, které člověk, pokud je zdravý, bere příliš sa-

možřejmě, bez jakékoli myšlenky na odpovědnost či vděčnost za dar zdraví. Za ty nespočetné tisíce aspektů, které tento dar našeho zdraví v celém rozsahu struktury naší psychosomatické soustavy umožňují. Zde nemoc učí člověka vážit si více darů života, pravdivěji, odpovědněji k nim přistupovat a s nimi nakládat.

Nemoc je šancí, jak může člověk sám v sobě rozvinout, objevit a posílit tak důležité vlastnosti, jako je pevná vůle, schopnost vyrovnávat se s tím, co je nepříjemné a těžké, učit se být statečným, trpělivým, učit se čelit bolesti, pěstovat naději, objevovat hlubší vrstvy v sobě samotném, jež předtím jako by mlčely. Říká-li J. W. Goethe: „Jsme jen tím, k čemu jsme se protřpěli ...“ poukazuje v širším slova smyslu na to, že nic levného, laciného, snadno a bezbolestně dosažitelného netříbí člověka tak účinně jako to, co stojí obeh, bolest a úsilí.

A ještě je tu jeden obecně pozitivní smysl, který můžeme objevit v oblasti nemoci, bídy a utrpení: – Probouzí v člověku smysl pro soucit s trpícím bližním a napomáhá k přerůstání z povrchního egocentrismu a zahledění do vlastní soukromé rezie života k tomu, co nás učí spolucitit s druhými. Zážitek nemoci přetváří člověka k tomu, aby se citlivěji uměl sklonit k tomu, kdo zakouší cosi podobného. Bez tohoto soucitu, bez bliženské lásky – by náš svět ne-

byl ničím víc než bezvýhodným a nesrozumitelným bludištěm sobectví a lhotejnosti.

Křesťané chtějí být v první linii takového apelu na svědomí světa – a to ne velkými slovy či gesty, ne nějakým moralizováním nebo protesty – ale tím, že toto vše si poctivě uvědomujeme, hledáme cesty jak pomoci těm, kdo kdekoli jakkoli trpí. A tam, kde jsme bezmocni a nemůžeme nic dělat, je už modlitba aktem lásky a pomoci, která proměňuje lhotejnost ve vnitřně angažovaný postoj, který se pozitivně promítá do stavu světa. Vždyť Boží Slovo slibuje, že každá modlitba bude vyslyšena.

Nyní ovšem již překračujeme práh a dostáváme se do roviny, kde téma nemoc a její etický a duchovní aspekt přechází do dimenze teologické.

Pokud hledáme v Písmě svatém duchovní zkušenost člověka s nemocí a utrpením (a je to zkušenost garantována několika tisíciletími), vidíme, že biblický člověk prožívá svou nemoc před Bohem, svým Tvůrcem. Chceme-li hovořit o duchovní dimenzi nemoci, pak je třeba si uvědomit právě toto. A přiznat si, že toto téma, tak podstatné v bibli, je zcela zapomenuté v reflexi současných úvah.

Zakoušet nemoc před Bohem. To je ta základní, bytostná konfrontace. Opět si můžeme všimnout několika aspektů:

Člověk bible před Bohem prolévá své slzy a sděluje mu svou úzkost a bídu. Vede s ním dialog o svém údělu, který je někdy skeptický, jindy dramatický a jindy plný důvěry a naděje (Job. Tobiaš, Žalmy).

Nemocný si od Boha snaží vyprosit pomoc a uzdravení.

Nemoc se mu často stává cestou vnitřního obrácení – Izrael zakouší, že nemoc je jakýmsi tajemným způsobem spojena s hříchem a zlem, a že naopak věrnost Bohu a přilnutí k němu navrácí život.

Prorok Izaiáš přináší vizi utrpení, které má výkupný, očištný smysl za hříchy jiných. A konečně tentýž prorok ohlašuje, že Bůh dopřeje Sionu čas, kdy odpustí každou vinu a vyléčí každou nemoc.

Pak přichází novozákonní předěl. Objevuje se Ježíš, který sám o sobě prohlašuje, že je Syn Boží, a uvádí nás do plné pravdy o smyslu života, a zároveň je syn člověka, který spolu s námi nese celé břemeno našeho lidství a podstupuje i utrpení a smrt. Ježíš se podivuhodným způsobem chová k nemocným. Žádá po nich, aby věřili. K uzdravování používá znamení. Nemocní se snaží dotknout se ho, protože „z něho vycházela síla a uzdravovala všechny.“

Kristus přistupuje k lidskému utrpení s nesmírnou pozorností a citlivostí. Nejen se nemocných dotýkal, nejen dovoval, aby se k němu přibližovali a dotýkali, ale stává se s nimi solidárním až do té míry, že se s nimi přímo ztotožňuje. Říká lidem: „cokoli učiníte nejmenšímu, nejposlednějšímu z mých bratří, mně jste učinili.“

Ježíš ale neuzdravoval všechny nemocné. Dal jasně najevo, že jeho poslání není být léčitelem a uzdravovatelem od

tělesných nebo duševních nemocí. Ohlašoval radikálnější uzdravení: vítězství člověka nad hříchem a nad smrtí. Sám podstoupil nesmírné utrpení a smrt – na smír, za odpuštění všech hříchů v dějinách světa a smrtí na kříži ukázal nový smysl utrpení.

Právě kříž ukazuje nejhlubší duchovní dimenzi bezmoci a bolesti. Zde přesvědčený ateista možná nebude souhlasit – ale snad zachytí i on sám v sobě jisté hluboce vnitřní rezonance, jistý instinkt chápání, který znaly všechny generace našich předků a který se ozývá v lidech všech věků, národů a kultur, včetně nás na přelomu 2. a 3. tisíciletí.

Nebudu zde a ani nemám odvalu hovořit v nějakých kategoriích, protože jde o věci příliš spjaté s tajemstvím člověka a toho, co nás přesahuje. Toho, co je ve své nejhlubší podstatě nevyslovitelné. Je jisté, že nemoc a bolest má hodnotu očištnou a výkupnou.

Věřící člověk může vnitřně zakoušet, že trpělivé snášení bolesti obsahuje hodnotu pokání za hříchy uplynulého života. Život každého z nás je zadlužen, ve chvíli smrti bude život každého jen jakési torzo, cosi nehotového, nedokončeného, a také nějak deformovaného a zanedbaného. (Leonardo da Vinci kdysi řekl: Cítím vinu před Bohem, lidmi i sám před sebou, že mé umění nedosáhlo té kvality, jaké jsem mohl dosáhnout.)

Člověk může obětovat právě chvíle nemoci a bolesti na smír za své viny. A dochází vnitřní útěchy a posily. Mohu říci, že ve svém styku s těžce nemocnými mi tato zkušenost byla častěji sdělena.

Nemoc a utrpení však má očištný smysl nejen v soukromé sféře jednoho života, ale stojí

v kontextu s celým lidstvem. M. Quoist to vystihuje větou: „Každému hříchu někde v času a prostoru odpovídá určitá bolest.“ Všechno zlo páchané na této zemi zraňuje celek stvoření, přírody a lidstva – a netřeba říkat, v kolika různých podobách zla je naše planeta ohrožena.

Bolest, nemoci a utrpení v různých děsivých podobách se objevují navzdory technické vyspělosti lidstva. Je dobré, že papež Jan Pavel II. v souvislosti s jedním zlem, které se nazývá eutanázie – připomíná očištnou sílu utrpení přítomného v lidstvu. Utrpení, které je třeba podstoupit a přijmout, které vykupuje a platí tajemným způsobem obrovské morální dluhy a viny člověka a lidstva. Trpící tak napomáhají k tajemnému vyvážení ztracené rovnováhy jak v životě jednotlivce, tak v kontextu celoplanetárním.

Pokud se nemoci jeví jako nepřijemný, nežádoucí, bezcenný odpad ve světě – náboženství hlásá, že je to naopak potenciální energie netušené síly. Křesťanství je vysokou školou obětí. Hlásá, že není života bez lásky a není lásky bez obětí. A právě tato hodnota vyvažuje zátěž zla ve světě a ukazuje se silnější než všechno zlo.

Kristův kříž, symbol největšího ponížení, bolesti a zániku, se stává pramenem smíření za všechny viny světa. Jen díky kříži – dle křesťanské víry – jen díky lásce, která na kříži smiřuje všechny viny lidí – tento svět existuje a stále má naději, po tom všem, co na něm bylo a je stále pácháno. Proto tisíciletá pravda v křesťanství zpívá v prastarém hymnu: „Ave crux, spes unica – Zdráv buď, kříži, jediná naděje.“

Kristus nabízí těm, kdo v něho věří a opravdově ho milují, podíl na kříži. Cituji větu z Pavlovy epištoly, která je opravdu

jen pro náročné. „Všechno, co ještě zbývá vytrpět do plné míry Kristova utrpení, chceme doplnit na vlastním těle.“ Zde je naznačena nejvyšší duchovní dimenze i mravní hodnota utrpení. A také nejvyšší zralost člověka ve vztahu k Tvůrci.

Jak velcí světci, tak i obyčejní, takřka bezejmenní lidé mnohokrát dosvědčili, že nemoc, umírání i smrt, přes všechnu vnější bídu tělesného rozpadu a zániku, mohou být něčím důstojným a posvátným.

Prastará křesťanská moudrost ujišťuje, že když Bůh dopustí nemoc a utrpení, nabízí člověku i vnitřní sílu, jak ji unést, jak ji proměnit v přínos a zisk pro sebe i pro druhé. Bůh zve trpící k odevzdanosti do jeho vůle, k přijetí nemoci a kříže s vědomím, že darují sami sebe k velkým věcem, že svou bolest obětují za jiné. Tím kříž a nemoc ztrácí svůj pasivní, trpný rozměr a objevuje nesmírnou tvůrčí, aktivní, pozitivní dimenzi. Nejen v matematice, ale i v křesťanství křížek znamená plus.

Pokud tuto šanci nemocný člověk nepřijme, pokud se sám v sobě neprolomí ze sevření bezmocné pasivity, zůstává často ležet pod křížem, který ho drtí a bezútěšně deptá. Drtí ho tím více, čím křečovitěji ho odmítá. Teprve až ho přijme, až ho obejmě, pozná, že kříž vlastně nese člověka.

V teologii 20. st. se objevuje nový pojem: „Gotteserfahrung“, zkušenost s Bohem (K. Rahner). Tento pojem vychází z toho, že Bůh je důvěrně na cestě s každým člověkem, ať je věřící nebo nevěřící. Setkání může nastat velmi osobním způsobem. Čím je tato zkušenost osobnější, tím je obtížněji sdělitelná. Bůh se v takovém případě bytostně „dotkne“ člověka. Projevuje se přitom jako Bůh,

Kristus přistupuje k lidskému utrpení s nesmírnou pozorností a citlivostí ...

Kristův kříž, symbol největšího ponížení, bolesti a zániku, se stává pramenem smíření za všechny viny světa ...

a nikoli jako objekt podle rozumových modelů, mimo všechny kategorie.

Člověk náhle cítí, že je konfrontován s tajemstvím svého bytí a své odpovědnosti za ně. Ví, že Bůh je a že s ním vede tichý, vševědoucí a trpělivý dialog. Člověk přitom zůstává zcela svobodným. Tento zážitek se mu může stát klíčovým předělem dosavadního života, ale může ho v sobě zcela popřít a přehlúšit.

Snad i my jsme už zakusili tento tlak, tento tajemný záchvěv. Snad i my jsme už byli tímto tajemstvím přímo osloveni a konfrontováni. – Bývá to i nemoc, kdy Bůh navazuje dialog mimo slova s člověkem, kdy svou nemoc najednou člověk vnímá v kontextu celého života, svých vzpomínek, své minulosti, svých nepřiznaných nebo nesmířených vin – kdy tuší, proč je vlastně nemocen, kdy jeho život je právě bolestí formován do své pravdivější a zralější podoby, jakou v něm Tvůrce sleduje od jeho počátku.

*(Z promluvy na semináři
O významu utrpení a nemoci,
Ostrava Poruba, Fakultní
nemocnice ...)*

Podle svého svědomí?

P. Deloye

Zmatení jako nikdy předtím

Ubohé lidstvo propadá tomu nejosudnějšímu pokušení: chce se postavit na místo Boha a samo rozhodovat, co je dobré a co je zlé, aby mohlo jednat podle svých zálib a nálad. Je to přesně to pokušení, kterému podlehlí naši prarodiče, když jedli ze stromu poznání dobrého a zlého: „Budete jako bohové!“ je to stejně veliké pokušení, kterému podlehl lidstvo dnešních dnů. A to je hlavní příčina jeho neštěstí, jeho úpadku.

Pavel VI. pozvedl svůj hlas proti současnému relativismu v morálce již roku 1972: Je tolik lidí, kteří by chtěli požadovat pro sebe úplnou autonomii, aby vytvořili taková životní pravidla, podle kterých by se Boží přikázání přizpůsobila mentalitě a životnímu způsobu našeho světa bez cíle a smyslu, ačkoliv Boží přikázání jsou neměnná, protože odpovídají dokonale lidské přirozenosti.

Pavel VI. tehdy řekl, že je třeba opět zcela jasně hlásat mravní zákon (neboť mnoho pastýřů nemělo odvalu dále hlásat pravdu s potřebnou jasností); je třeba se znovu vrátit k správnému pojetí přirozeného zákona; je třeba využít všech prostředků, aby lidé byli opět vzděláni v pravdě.

Také Jan Pavel II. si stěžoval na velmi těžkou a dnes značně rozšířenou chorobu: lhohostejnost vůči pravdě. Pravda a blud se staly rovnocenné; stala se z nich pouze otázka osobní chuti a vlastního rozhodování. To vede lidi k tomu, že rozhodují a jednají podle svého mínění a podle mínění většiny.

Jemnocit duše

Michal Magone klesl již velmi hluboko, když ve svých 12 letech potkal Don Boska. Nedělal si pro nic výčitky a vedl bandu mladých zlodějí.

Don Bosko jej hned při prvním setkání upoutal, a tak s ním šel do jeho oratoře v Turíně. Tam se pak utvářelo jeho svědomí díky výchovnému působení Don Boska a díky vzácnému příkladu jeho nových kamarádů. Stále více v něm rostla touha po správném životě, smysl pro to, co je to hřích, stále větší touha po radosti, kterou čerpali jeho kamarádi ze spojení s Pánem a jeho Matkou a která se zračila na jejich tvářích. Velký obrat nastal při jeho první sv. zpovědi u Dona Boska. Díky této svátosti, díky hlubokému setkání s Ježíšem v Eucharistii a s Pannou Marií, díky zásadám Dona Boska a celému klimatu jeho ústavu otevřelo se jeho srdce a jeho duše pro jemné rozlišování, co je vůle Boží.

Boží slovo

Absolutní normou našeho chování není svědomí, ale Boží přikázání (která jsou ostatně ve svých základních rysech vepsána našemu svědomí). Napadá nás, zda slavnostní prohlášení Písma svatého není určeno právě dnešnímu světu: *Hle, tak praví Pán: stavím dnes před tebe život a štěstí a smrt a neštěstí. Přikazuji ti dnes, abys miloval Hospodina, svého Boha, kráček po jeho cestách, zachovával jeho zákony a předpisy a žil podle nich ...*

Když se však tvoje srdce odvrátí, když se necháš svést, abys vzdával poctu cizím bohům, pak ti pravím dnes, že určitě zahyneš ... „Beru dnes nebe i zemi za svědka proti vám: Stavím před tebe život, nebo smrt, požehnání, nebo prokletí. Zvol si tedy život ...“

Co je tedy svědomí?

Jan Pavel II. definoval při jedné audienci v Římě svědomí jako *nejtajemnější střed člověka, vnitřní oko, zrakovou schopnost ducha, která nás uschopňuje, abychom své kroky řídili k dobrému*. Toto svědomí nám dovoluje rozlišovat, co je dobré a co zlé. Pro každé naše konkrétní jednání v každodenním životě existuje mravní hodnocení, a to jak pro současné, tak i minulé. Naše svědomí je pro nás bezprostřední směrnicí pro naše jednání. V zásadě je naše jednání dobré nebo špatné podle toho, jak je hodnotí naše svědomí.

Ale pozor! Naše mravní svědomí není absolutní normou. Může být falešné. Člověk je za normálních okolností odpovědný za špatné činy, jestliže nedbal o to, aby své svědomí vzdělával v pravdě. Jan Pavel II. říká: *Dobrota našeho jednání záleží ve shodě s Božím zákonem a hluboké pravdě a shodě našeho jednání s naší lidskou přirozeností*.

Objektivní zákon

Existuje objektivní zákon, který má absolutní platnost pro všechny lidi a podle něhož musí všichni formovat své svědomí.

Bůh je pánem dějin. Má v rukou osudy světa. On je to, kdo stvořil člověka, stanovil pro něho práva a povinnosti. Nepostupoval při tom svévolně; jeho nařízení tvoří bezpod-

mínečné předpoklady, podle nichž se člověk může normálně rozvíjet a dosáhnout svého skutečného štěstí. Jsou to jen zábradlí, která chrání člověka, aby nespádl do propasti. Člověk tedy maří sám sebe, když jim odporuje. Bezvýchodná situace chorého lidstva začala nezadržitelně tam, kde odmítlo Boží přikázání, aby se nechalo vést pouze svými náladami, svým egoismem a svou pýchou. Jedině mocný zásah Boží spravedlnosti a milosrdenství může vytrhnout svět z propasti, do které se sám zřítíl. Je možno říci, že vzhledem k zaslepenosti, hluchotě a hlouposti může lidi zastavit jen veliký otřes, který zasáhne lidstvo do největší hloubky.

Pravidla jednání, která si lidé v duchu dnešní doby stanoví, sledují pouze jeden cíl: zajistit požitek, komfort a pohodlí. Tak podporují egoismus a sebeprosazování. V žádném případě však nevedou lidi k lásce a ke štěstí. Boží přikázání však naopak vedou v každém případě k pravdě, světlu, lásce a štěstí.

V dnešní době, jak známo, není snadné zůstat věrný požadavkům zákona svědomí a přirozeného zákona stejně jako křesťanským přikázáním, protože namnoze chybí jasné základní vysvětlení a protože všechny síly v moci Satana hlásají diametrálně odlišnou nauku. Sdělovací prostředky často šíří ducha, který je v rozporu s duchem evangelia.

Abychom neztroskotali, abychom v dnešní době zachovali věrnost, musíme, jak říká Jan Pavel II., houževnatě veslovat proti proudu. A je to jediná cesta, která může přivést člověka a lidstvo k jeho skutečnému rozvoji, pravé svobodě, k míru, k bratrství, svobodnému nadechnutí a životní radosti.

Objektivní Boží zákon je tedy nejvyšší normou pro lidské jednání. Neexistuje důvod k žádné rivalitě mezi tímto zákonem a lidským svědomím, které musí vycházet právě z něho.

Svoboda svědomí

Každý člověk má právo jednat podle svého přesvědčení. Pravda se nevnucuje, pravda se člověku předkládá. Člověka nelze chápat jako určitý objekt, který se má podřítit vnějším silám. Především pak, jestliže někdo usiluje loajálně formovat své svědomí podle objektivních pravidel dobra, musíme uznat jeho právo, aby jednal podle svého přesvědčení, podle svého svědomí.

Nezapomínejme ovšem, že pravá svoboda vede člověka, aby hledal stále to, co je pravdivé a co je dobré. Tato svoboda je omezena právě tam, kde začínají práva a svoboda toho druhého. Jestliže se např. nějaká matka domáhá práva, aby mohla se svým tělem nakládat podle své vůle, aby tak ospravedlnila násilný potrat, zapomíná při tom na to, že žádná „svoboda“ jí nedává právo nakládat s cizím životem.

Každý je odpovědný za své jednání a musí se za ně zodpovídat před lidmi, ale především před Bohem. Před Božím soudem se nikdo nebude moci vymlouvat, že jednal podle svého svědomí, jestliže se nestaral o to, aby je správně utvářel. Není možné ujít Božímu soudu, jestliže jsou odmítána Boží přikázání.

Tolerance! Ta nás vyzývá, abychom respektovali a přijímali svobodu druhých, protože musíme žít také s lidmi, kteří mají opačné přesvědčení než my. Nepožaduje však, abychom přiznávali stejnou cenu pravdě i bludu, dobru i zlu a všechno schvalovali.

Jednat podle svého svědomí?

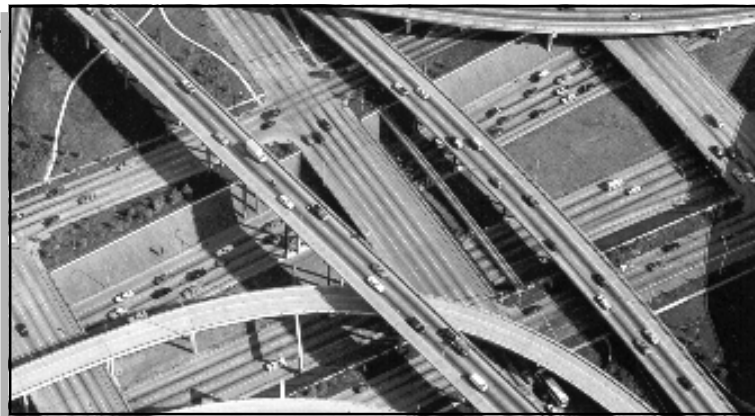
Často slyšíme: Hlas svědomí je poslední, je normou pro naše jednání ... Zajistě, za předpokladu, že se poctivě snažíme, abychom je vzdělali podle objektivního zákona. *Není tedy žádným „nezávislým soudcem“*, jak říká Jan Pavel II. *Bere si kritéria pro své rozhodování z Božích přikázání. Svědomí není poslední instancí, která rozhoduje o tom, co je dobré a co je zlé. Může se mýlit. Dříve než jednáme podle svého svědomí, musíme se ptát, zda nám naše svědomí skutečně říká, co je pravda, zda neúnavně usilujeme o to, abychom poznali pravdu a formovali svědomí podle ní. Kdo tuto starost zanedbává, kráčí vstříc nebezpečí, že najde ve svém svědomí sílu, která narušuje pravou lidskost, místo aby bylo svatým místem, kde mu Bůh dává poznat svou skutečnou pravdu.*

Člověk má tedy těžkou povinnost:

Vzdělávat své svědomí

Jan Pavel II. tady správně požaduje: *Věřící mají povinnost starat se ze všech sil o formování svého svědomí. Nacházejí k tomu vydatnou pomoc v učení církve, která sama obdržela od Krista úkol vzdělávat svědomí věřících.*

Základem každé mravnosti, jak obecně lidské, tak specificky křesťanské, je hledání shody mezi svobodou a pravdou. Bůh vepsal všeobecné normy lidského jednání do lidského srdce. Vede nás při uplatňování těchto základních principů vzhledem ke komplexní skutečnosti života. Celé zjevení je zaměřeno na upřesňování těchto všeobecných norem, a to již od Starého zákona, kde se tak děje zvláště výrazným způsobem. Pak nám především poslal svého Syna, který jim dal jejich ko-

Bereme jako samozřejmost, že v dopravě se řídíme určitými předpisy a pravidly, ale ve svém životě ...?

„Svědomí musí být vychováváno a mravní soud osvětčován. Dobře vychované svědomí je správné a pravdivé. Vytváří své úsudky podle rozumu, ve shodě s pravým dobrem, které chce moudrost Stvořitele. Výchova svědomí je nezbytná pro lidské bytosti vystavené záporným vlivům a pokoušené k tomu, aby dávaly přednost vlastnímu úsudku a odmítaly spolehlivé učení církve.“

Katechismus katolické církve

nečný smysl, když na ně zaměřil obdivuhodné světlo Nového zákona. Skrze církev a její učitelský úřad vede nás Duch svatý na cestě k pravé pravdě a vztahuje Zákon na specifické danosti jednotlivých epoch. *V církvi, sloupu a ochránkyni pravdy, roste a zraje morální svědomí lidí. Věrnost učitelskému úřadu chrání před bludným svědomím.*

Musíme tedy své svědomí formovat podle nauky Písma svatého a pokynů církve, tj. Ducha svatého, který v ní působí. Jestliže to odmítáme, provinujeme se vůči Bohu nejrůznějšími proviněními. Od této odpovědnosti nás neosvobozuje výmluva na naše svědomí, na toho či onoho kněze, jestliže se odchylují od správné linie a jsou v rozporu s Písmem nebo s tím, čemu učí církev.

Jednou z nejtěžších odpovědností, nejzávažnějších povinností rodičů, učitelů a vychovatelů je formování svědomí dětí a mládeže, jež jsou jim svěření. Jak těžce se budou muset zodpovídat před Bohem, jestliže tuto svou povinnost zanedbali. A o co těžší by byla jejich

odpovědnost, kdyby svědomí těch, kteří jim byli svěřeni, vychovali nesprávně!

Výborným prostředkem pro formování svědomí je svátost smíření. V současné době je důležité najít si takového kněze, který nás skutečně povede po cestě pravdy, skutečného duchovního vůdce, kterého vede sám Duch svatý.

Vzhůru srdce!

Maria naléhá: *Probuďte se, moje děti. Tato dobrá Matka dělá skutečně všechno, aby znovu přivedla lidi na cestu světla, lásky a radosti. Připomíná nám, že lidstvo bude muset počítat jen s tím nejhorším, jestliže bude dále odmítat Boha a jeho přikázání lásky; že naopak může doufat ve všechno dobré, jestliže přijme tento Boží příkaz. Pán samozřejmě použije potřebné prostředky, aby lidstvo přivedl zpět k sobě. Maria nás proto ustavičně vyzývá k pokání a obrácení, abychom vzdělali a očistili své svědomí.*

Podle časopisu Dominique Institut Dominika Savia, Belgie

K výročí úmrtí kapucína
bratra Konráda

Apoštol z vrÁtnice

Bratr Konrád se narodil 22. 12. 1818 jako deváté dítě v rodině sedláka Birndorfera v Parzhanu v diecézi Pasov. Až do svých 31 let žil a pracoval na otcovském statku. Už tehdy projevoval zbožnost a hlubokou lásku k Ježíši i jeho Matce Marii. Když jako chlapec musel chodit daleko pěšky do školy, trávil tento čas modlitbou růžence. Svůj dědičný podíl ze statku věnoval z části obci a zbytek dal podle rady evangelia chudým. Zbytek svého života pak prožil v klášteře kapucínů.

Mnoho milostí načerpal bratr Konrád z mariánské úcty. Růženec byl jeho nerozlučným společníkem při každodenní práci ve stáji, na poli a všude, kamkoliv šel. Když se jej nemohl modlit, měl jej alespoň omotaný kolem ruky. Často navštěvoval poutní místa v Kronbergu, Pasově a Altöttingu. Byl horlivým členem bratrství Neposkvrněného Srdce Panny Marie a sodálem mariánské kongregace.

Jedno z předsevzetí, které jej provázelo od noviciátu na jeho cestě za posvěcením, bylo: **Chci se stále snažit, abych měl vnitřní úctu k Panně Marii a následoval její ctnosti.** Tento prostý člověk měl velmi jasný pojem o jedinečném postavení Panny Marie v dějinách spásy. Jeho mariánská úcta byla vždy v souladu s učením církve. Jádrem jeho mariánské úcty bylo: *Skrze Marii k Ježíši.*

Jako řeholní bratr zdokonaľoval rok od roku svoji úctu k Panně Marii, až se stal takovým jejím ctitelem, že na něho dnes pohlížíme s úctou. Pokládal za své veliké štěstí, když jej představení povolali do Altöttingu, kde v těsné blízkosti mariánské svatyně převzal obtížné místo vrátného v kapucínském klášteře sv. Anny.

Uctíval Pannu Marii především jako Neposkvrněné početí a Bolestnou Matku. Před obrazem Panny Marie Bolestné v kapli sv. Anny se často mod-

lival s roztaženými rukama. Věděl, že Maria se pod křížem stala matkou všech lidí. Proto se vždy díval na kříž s Marií podle hesla: **Kříž je moje kniha.** Jeho soucitná láska s hořkým utrpením nevinného Spasitele byla skutečným následováním ctností Panny Marie.

Bratr Konrád bohatě využil milosti, které se mu dostalo tím, že byl povolán do Altöttingu. Celých 41 let stoupal každý den ráno v 5 hodin k staré kapli, aby projevil milostné Matce z Altöttingu svou úctu a ministroval při první mši svaté; to byla jeho veliká radost. Ale netrval na tom jako na nezadatelném právu. Jestliže viděl někoho, kdo by rád ministroval, ustoupil a klekl si ke své modlitbě v rohu kaple. Pokud byl zdravý, trávil v posvátné kapli také každodenně polední přestávku.

Kdykoliv se modlil růženec nebo s roztaženými rukama adoroval před svatostánkem, vyzařovala jeho tvář podle očitých svědků neobyčejnou krásu. Jak vroucí musely být jeho modlitby před milostným oltářem, dosvědčují mimořádné události, které při procesu blahověření dosvědčili přímí svědkové: když se Konrád modlil při velké pobožnosti před oltářem milostné Matky, viděli nad jeho hlavou věnec z hvězd nebo něco jako zlaté kuličky, které putovaly od jeho úst k milostnému obrazu Panny Marie.

Bratr Konrád na úmrtním loži

Bratr Konrád často ministroval ještě v 5.30, a pak se vracel se skloněnou hlavou zcela ponořen v Bohu, aby pod dohledem nebeské Matky opět s veselostí začal svou náročnou denní práci.

Bratr Konrád zemřel 21. dubna 1884 právě ve chvíli, kdy na věži svatyně v Altöttingu zvonili Anděl Páně. Toho dne se splnilo nejhlubší přání jeho mariánské úcty: Matka jej dovedla domů ke svému Synu.

Sotva bratr Konrád opustil tento svět, projevovala se i zde na zemi oslava, kterou Bůh při-

pravil svému pokornému služebníkovi. Jeho pohřeb se změnil v neobyčejně triumfální průvod. Všeobecná úcta, která začala již za jeho života, pokračovala dále s neobyčejnou živostí. Církev svatá jej záhy pozvedla k úctě oltáře. Bratr Konrád byl svatořečen 20. května 1934. Každý poutník, který navštíví Altötting, cítí zde zvláštním způsobem milostnou přítomnost tohoto velkého světce a mnozí, kteří se na něho obrátili s důvěrou, zakusili jeho mocnou přímlyvu a uklidňující otcovskou přítomnost.

-lš-

Nenechme se vlastnit tím, co vlastníme!

„Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům zároveň, vždyť bude jednoho milovat a druhého nenávidět... Nelze sloužit Bohu a majetku.“ (sr. Mt 6,24) Toto Kristovo slovo nás poučuje, že majetek je pánem, a to pánem náročným, despotou, nejlepším ďábovým spojencem, ne-li jedním z jeho ztělesnění. Tento nepřítel je tím nebezpečnějším, že je subtilní, že jako pradávňý had do nás vlezl a snaží se, abychom na něho zapomněli. Subtilním způsobem se vážeme k hmotným dobrům. Není třeba být nejbohatší, abychom se necha-

li vlastnit tím, co vlastníme. Propůjčujeme hmotě moc dát nám pocit bezpečí, dát nám ujištění požitku. Pozvolna jí připisujeme moc, která patří samotnému Bohu. Aniž bychom to zpozorovali, vešli jsme do logiky egoismu, zisku, vypočítavosti (non-gratuité) – a tato logika se protíví duchu Království, který je nevypočítavost (gratuité), velkodušnost, zapomenutí sebe.

Maria nám říká „zvolte život, a ne smrt duše“. Tolik mužů a žen ztrácí svůj život samým vyděláváním (na živo-

Urbi et Orbi

1. Surrexit Dominus de sepulchro qui pro nobis pependit in ligno. Vstal z mrtvých ten, který pro nás visel na dřevě; Pán opustil hrob. Toto jsou poslední a definitivní slova dnů Svatého třídění: po slovech při Poslední večeři, po modlitbě v Getsemanech a po slovech Velkého pátku - *Ecce lignum Crucis in quo salus mundi pependit* - Po hlubokém mlčení Bílé soboty, na úsvitu velikonočního rána zaznívá zvěst: „Byl vzkříšen, není zde“ (Mk 16,6).

„Bůh jej však vzkřísil třetího dne a dal mu zjevit se“ (Sk 10,40) těm, kteří měli být svědky jeho zmrtvýchvstání (sr. Sk 3,15). Ten, který zemřel na kříži, žije, „Pán byl opravdu vzkříšen a zjevil se Šimonovi“ (Lk 24,34).

Dnes Petrův nástupce znovu vydává svědectví o vzkříšení Pána: **Pascha Domini nostri Jesu Christi:** bratři, je Pascha (přechod, Velikonoce) Pána roku 1996, už na prahu třetího tisíciletí.

2. „Kámen, jež zavrhlí stavitelé, stal se kamenem úhelným“ (Ž 118,22; sr. Mt 21,42). Kámen, který zavrhlí, kámen, který odmítli! Jak by se dalo lépe vyjádřit to, co se děje na

bytí). V tomto období nezaměstnanosti málokdo se věnuje skutkům lásky, hledání skutečného smyslu života, iniciativám, které mohou sloužit v zemích třetího světa nebo dobru společnosti – neboť každý vyžaduje svou hmotnou svobodu a upíná se k získávání toho, co mu chybí. Máme než jeden život, abychom milovali a sloužili lásce!

Užívat majetek, aniž bychom mu sloužili, to je neshodná cesta křesťanů ve světě. Dát peníze do služeb příchodu Království podle Ježíšova slova: „Udělejte si přátele v nebi s nespravedlivým mamonem“ (sr. Lk 16,9). Jinak řečeno, když dáváme, dostáváme.

Bratr Efraim

Velký pátek? „Pryč s ním, pryč s ním, ukřižuj ho!“ křičel zástup. „Vašeho krále mám ukřižovat?“ ptal se Pilát. „Nemáme krále, jen císaře“ dovtvrzovali velekněží (Jan 19,15). „Musí zemřít, protože se vydával za Božího Syna“ (Jan 19,7). A Syn Boží zemřel! Kontemplovali jsme agonii „Původce života“ (Sk 3,15). Byli jsme svědky jeho potupného konce na kříži.

3. A dnes? Je-li hrob prázdný, žije-li, nedokázalo se, že je pravdivé, co prohlásil římský setník, když viděl, že Kristus zemřel: „On byl opravdu Boží Syn“ (Mt 27,54)? A vstal-li z mrtvých, což není opravdu v lidských dějinách úhelným kamenem

Dodatek překl.:

*) Panna Maria nás na to výslovně upozorňuje:

„Dopustili jste, aniž byste si to uvědomovali, aby nad vámi získal moc, aby vámi vládnul...“ (Mirjaně, 28. 1. 1987)

„Jste hotovi... bezmyšlenkovitě se vydávat do rukou satanovi...“ (25. 5. 1987)

„Přeji si, abyste se zřekli věcí, k nimž jste se připoutali... Rozhodněte se pro Boha a nedovolte satanovi, aby vstoupil do vašeho života skrze ty věci, které škodí vám i vašemu duchovnímu životu.“ (25. 2. 1990)

„Kvůli vašemu politováníhodnému zájmu jste se oddělili od Boha i ode mne... Satan si hraje s vašimi dušemi a já vám nemohu pomoci, protože jste příliš daleko od mého srdce...“ (25. 3. 1992).

a svorníkem božské konstrukce? Ano. Sám Bůh zbudoval na NĚm novou úmluvu víry, naděje a lásky. Smlouvu života a nesmrtnosti: protože „Pán života nezná zkázu smrti...“

4. „Stalo se tak skrze Pána a tento div se udál před našimi zraky“ (sr. Ž 118,23). Ano. Jsme svědky zázraku; svědky moci Boha. Božská moc je Životem, který se ukázal a sdělil, aby dal novou tvář existenci a očekávání lidí i v naší době. Moc, která zjevuje dobro a pranýřuje zlo a jeho dramatické důsledky. Božská moc, která je pramenem nových energií, schopná vyburcovat i zatvrdlá srdce a dodat odvahu těm, kteří ztratili cestu a bloudí bezcílně, poutníci nicoty. Božská moc, která je podmínkou opravdové svobody člověka, kterému hlásá dnes a vždycky: **Láska přemohla nenávisť.**

5. Zmrtvýchvstalý Kriste, Vykupiteli člověka, osvěcuj a ved' ty, kteří budují mír každý den a v každém koutu světa, za cenu velkých obětí. Vítězi nad smrtí, buď oporou pro tvůrce spravedlnosti a pokoje v Bosně-Hercegovině, v Irsku a na Středním východě, zvláště ve Svaté zemi, kde jsou naděje na mírumilovné soužití dosud narušovány tím, že se sahá k síle a používá se násilí. Posiluj ty, kdo odmítají fatalismus kmenových rivalit v Burundi a ve Rwandě. Zmírni utrpení těch, kteří jsou vystaveni násilí zbraní na Kavka-

zu, v Afghánistánu, v Alžírsku, v Súdánu a v tolika jiných oblastech světa. Ať neochabuje naděje u těch, kteří – v Africe, v Latinské Americe, v Asii a v Evropě – mají důvěru, že jednou spatří, jak budou splněny jejich oprávněná přání mít práci, dům a větší sociální spravedlnost a opravdovou svobodu svědomí a náboženskou svobodu, které brání někdy nesmiřitelnost příslušníků jiných náboženství.

6. Surrexit Dominus: Pán vstal z mrtvých a dodává všem, kteří se podílí na jeho vítězství nad smrtí, odvahu a sílu pokračovat v budování nového lidstva, které odmítá jakoukoliv formu násilí, sektářství a nespravedlnosti. Mocně vstal z mrtvých Pán života a přinesl s sebou lásku a spravedlnost, úctu, odpuštění a smíření. Ten, který vyvolal svět k existenci z ničeho, jen On mohl zlomit pečetě hrobu, **jen On se mohl stát zárodkem Nového Života**, pro nás, podrobené všeobecnému zákonu smrti. „Kdo nám odvalí kámen od vchodu do hrobu?“ (Mk 16,3) ptaly se ženy, když šly brzo po ránu k hrobu, kde byl Pán uložen. Na podobnou otázku, kterou klade člověk každé doby, každé země, kultury a světadílu, římský biskup odpovídá i tento rok poselstvím „*Urbi et Orbi*“. **Scimus Christum surrexisse a mortuis vere ...** Ano, s jistotou víme, že Kristus opravdu vstal z mrtvých: Ty, vítězný Králi, smiluj se nad námi. Amen. Alleluja!

FORMAČNÍ TÝDEN SEKCE PRO MLÁDEŽ

Ve dnech od 21. do 26. dubna 1996 se ve Špindlerově Mlýně bude konat formační týden sekce pro mládež s mezinárodní účastí přednášejících.

V pondělí 22. dubna bude na programu dne téma: „Spoluprá-

ce hnutí a řeholí v diecézi“. Hlavní přednášející bude Matka Giorgina McPake, generální představená Dcer Panny Marie Pomocnice.

„Autorita a doprovázení“ je tématem druhého dne s hlavním přednášejícím Mons. Arrigem Migliem, biskupem z Iglesias. ☛

Ve středu je ústředním tématem „Pastorace mládeže z pohledu Jana Pavla II. do roku 2 000“. Hlavní přednášející – Aranzazu Aguado, generální představená Tereziánského institutu.

Ve čtvrtek tvoří hlavní téma „Evangelizace“. Přednášet budou manželé Malartreovi z komunity Emanuel.

Páteční program bude naplněn dvěma tématy:

1. „Klady a obtíže při pastoraci mládeže v Evropě z pohledu papežské rady pro laiky“ (přednášející Mons. Renato Boccardo, zodpovědný za mládež při papežské radě pro laiky);

2. „Světové dny mládeže a jejich místo v pastoraci místní církve“ (přednášející P. Patrick Jacquin, zodpovědný za pastoraci mládeže v Il de France).

Každý den pak bude kromě hlavních bloků přednášek také prostor pro diskusi, otázky a odpovědi. Nedílnou součástí programu je každodenní mše svatá a modlitba breviáře.

ZTÍŽENÉ VZTAHY MEZI STÁTEM A CÍRKVÍ NA SLOVENSKU

Slovenský kardinál Ján Ch. Korec hovořil o „prvních problémech“ ve vztahu mezi

církví a vládou na Slovensku. Hlavní sporné body jsou politika vzdělávání a ty oblasti, ve kterých církev trpí ještě následkem předchozího komunistického systému, řekl nitranský biskup polské katolické zpravodajské agentury KAI. Podle jeho slov se musí redukovat současné „extrémně vysoké“ daňové zatížení katolických škol.

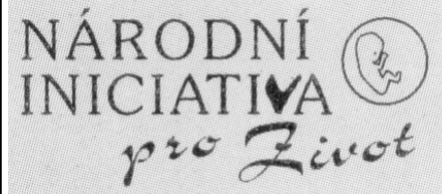
Jako hlavní problém pastorace jmenoval kardinál Korec napravení škod, způsobených po dvě generace trvajícím komunistickým systémem. Církvi ještě chybí laici, kteří by spolupracovali. Pro katolíky byla uzavřena možnost duchovního vědeckého studia a zahraničních cest. To nelze dohnat během několika málo let.

TÝDEN PODLITEB ZA KNĚŽSKÁ A ŘEHOLNÍ POVOLÁNÍ

Ve dnech 21. 4. – 28. 4. probíhá týden modliteb za nová kněžská, řeholní a misijní povolání. Týden modliteb je odpovědí na Ježíšovu výzvu: „Proste proto Pána žně, ať vyšle dělníky na svou žně“ (Mt 9,38; L 10,2). Právě dnešní sekularizovaná doba potřebuje tyto bezvýhradné svědky evangelia a Božího království. Stále si také musíme uvědomovat, že povolání není výsledkem lidského úsilí, ale že je to Boží dar.

POUŤ DO LITMANOVÉ
z Valašského Meziříčí v termínech:
3. 2. – 4. 2.; 2. 3. – 3. 3.; 7. 4.;
4. 5. – 5. 5. 1996

Přihlášky na adresu:
Václav Chládek, farní úřad,
Křížkovského 60,
757 19 Valašské Meziříčí

Vás srdečně zve na

Pochod pro život,

který se bude konat

27. 4. 1996 v Praze

Sraz účastníků ve 13⁰⁰ hod. na
Můstku u knihkupectví Melantrich
Průvod bude pokračovat po trase:
ulice Na Příkopě – Ovocný trh –
Celetná ulice – Staroměstské nám.

*Pokojná demonstrace
za právo nenarozených dětí na život*

Já křesťan, katolík

Milí čtenáři, chtěl bych se s vámi podělit o zkušenost katolíka dnešních dnů. Obraz současného katolíka, který bych chtěl načrtnout, není možné a ani nechci aplikovat na všechny, přestože je velmi rozšířený.

Katolík nynějších časů je tvor uzavřený převážně do sebe sama, málo ho zajímá okolní dění, a když už, tak většinou jen týkající se kostela, v lepším případě farnosti nebo děkanátu. Katolík starající se i o záležitosti veřejné je raritou. Já sám jich moc neznám. Panují dokonce i názory, že katolík by se neměl příliš starat o záležitosti veřejné – „světské“. Tato domněnka je zcela mylná. Pravý opak je pravdou. Je „povinností“ katolíka (a nejen katolíka, ale každého občana státu, kterému alespoň trochu záleží na tom,

kde a jak žije) být aktivní ve věcech veřejných. A jednalo by se navíc o záležitosti práva, spravedlnosti a církevních (nebo křesťanských) aktivit, platí tato „povinnost“ dvojnásob. Aktivita může být různá, podle schopností a možností člověka.

Jeden konkrétní a velmi diskutovaný příklad: Mendlova zdravotní pojišťovna. Tato zdravotní pojišťovna staví na křesťanských základech a katolické morálce a je podporovaná Biskupskou konferencí a významnými duchovními v naší vlasti (např. P. Vojtěch Kodet OCarm, Otec biskup František Radkovský aj.) A přesto v našem národě, ve kterém je podle sčítání obyvatel z roku 1993 4, 021. 385 římských katolíků, se nenajde ani 50. 000 takových, kteří by byli ochotni se postavit za

dobrou věc. Kde jsou ty statisíce a miliony katolíků? Kam se ztratila jejich odpovědnost i za věci časné?

I přes tyto výzvy našich církevních představitelů jsou ještě lidé, kteří o Mendlově zdravotní pojišťovně neslyšeli. Jiní z vlastní pohodlnosti nechťejí zdravotní pojišťovnu měnit a další mají strach. Ale z čeho? Vždyť i kdyby Mendlova zdravotní pojišťovna v důsledku lhostejnosti, lenosti a ignorance věřících nemohla dále existovat, všechny její klienty přebírá zcela automaticky Všeobecná zdravotní pojišťovna. Obavy jsou zde tedy zcela neopodstatněné.

Myslím si, že čtenáři Světla asi patří mezi aktivnější a zodpovědnější křesťany v naší vlasti. Proto, prosím, přijměte tento článek jako takové povzdychnutí nad jedním z problémů, se kterým se potýká církev dnešních dnů,

a také jako prosbu o modlitbu na tento úmysl.

Na závěr bych použil slova plzeňského biskupa Františka Radkovského z 30. srpna 1995. „Záleží tedy i na vás, jestli budete mít odvahu a pomůžete prosadit dobrou věc. Je ovšem třeba jednat rychle, moc času nezbyvá.“ Uvedená citace je převzata z časopisu Immaculata č. 23, 1/1996, str. 13.

Obsáhlejší informace je možné se dočíst v časopisech Mezinárodní katolický REPORT - leden 1996, IMMACULATA, nebo přímo na adrese **Mendlova zdravotní pojišťovna, Tř. Legionářů 9, Jihlava 586 01.**

S přáním všeho dobrého a mocné ochrany a pomoci Panny Marie, naší nebeské Matky

Robert Bárta

3. neděle velikonoční 21. 4.

Sk 2,14.22-32

Svědčit lze o tom, co člověk viděl. Petr vzkříšeného Pána uviděl, my nikoliv. Zato můžeme vidět autentické křesťany: vzkříšené k životu z Ducha pravdy. Patřím k nim? Jestliže ne, co ve mně potřebuje být vzkříšeno?

Pondělí 22. 4.

Sk 6,7-15

Probuzení z iluze nebo idyly je nemilá věc. Štěpán a jeho druhové nezažívali idylku, ale plnost síly vzkříšeného Krista. Ne přátelství, se kterým se Štěpán setkal, ne bylo tedy probuzením z idyly, ale nutným důsledkem jeho víry i postoje. Tak je tomu podnes. Spojení úspěchu s protivěnovstvím, moci (Boží) s bezmocí (proti nepřítelům) je autenticky křesťanské. Mohu objevit na dně duše, jak se mi do toho příliš nechce.

Úterý 23. 4.

Sk 7,51-59

Máme-li v pronásledování obstát, neobejdeme se bez vize, jakou měl Štěpán. Pokusme se tedy se vši strážlivostí „vidět“ to, co viděl on. „Vidět“ bychom to měli jedním pohledem spolu s těžkostmi, v nichž žijeme – ne odděleně od nich.

Středa 24. 4.

Sk 8,1-8

Odkud mne už vyhodili a kam jsem díky tomu mohl dojít? (Nebo si polož tutéž otázku, převedenou do budoucího času.) Ti, co se rozprchli, byli plni Krista. A toho roznesli jako „infekci“.

Čtvrtek 25. 4.

Sk 8,26-40

Filip se nenechal vést ani mapou, ani plánem evangelia, ale Božím poslem. A to na opuštěnou cestu – ne na tržiště. Připojil se k někomu, o kom se nedalo předpokládat, že lační po evangeliu. A přeci byl toto začátek úspěchu.

Pátek 26. 4.

Sk 9,1-20

Další člověk, který se nechá poslat a vést: Ananiáš. Bez něho by Šavlova konverze byla nedokončená. Musel odložit strach i pýchu, která tvrdí, že sama ví nejlíp, co má dělat.

Sobota 27. 4.

Sk 9,32-35

Víra budí víru – a naopak. Misijní vyzařování člověka – obce – církve je úměrné reálné víře, která je uvnitř. Jednat ve víře jako Petr totiž znamená jednat s plným vědomím, že ve mně jedná Ježíš, ne já sám.

Neděle 21. dubna 3. neděle velikonoční	– 1. čt.: Sk 2,14.22-28 Ž: 16(15),1-2a+5.7-8.9-10.11 2. čt.: 1 Petr 1,17-21 Ev.: Lk 24,13-35	odp.: 11a
Pondělí 22. dubna férie	– 1. čt.: Sk 6,8-15 Ž: 118,23-24.26-27.29-30 Ev.: Jan 6,2-29	odp.: 1
Úterý 23. dubna svátek sv. Vojtěcha	– 1. čt.: Sk 13,46-49 nebo Kol 1,24-29; 2,4-8 Ž: 96(95),1-2a.2b-3.7-8a.10 Ev.: Jan 10,11-16	odp.: srv. 3
Středa 24. dubna nez. pam. sv. Jiří nebo sv. Fidelia ze Sigmarinky	– 1. čt.: Sk 8,1-8 Ž: 65,1-3a.4-5.6-7a Ev.: Jan 6,35-40	odp.: 1
Čtvrtek 25. dubna svátek sv. Marka	– 1. čt.: 1 Petr 5,5b-14 Ž: 89(88),2-3.6-7.16-17 Ev.: Mk 16,15-20	odp.: 2a
Pátek 26. dubna férie	– 1. čt.: Sk 9,1-20 Ž: 116,1.2 Ev.: Jan 6,53-60	odp.: Mk 16,15
Sobota 27. dubna férie	– 1. čt.: Sk 9,31-42 Ž 115,12-13.14-15.16-17 Ev.: Jan 6,61-70	odp.: 12

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE 21. 4.	PO 22. 4.	ÚT 23. 4.	ST 24. 4.	ČT 25. 4.	PÁ 26. 4.	SO 27. 4.
Antifona	518	518	1722	518	1354	518	518
Žalm	783	784	783	785	783	786	783
Ranní chvály:							
Hymnus	518	518	1349	518	1673	518	518
Antifony	540	1046	1350	1076	1682	1107	1123
Žalmy	1030	1046	813	1076	813	1108	1124
Kr. čtení a zpěv	540	544	1350	550	1682	556	559
Antifona k Zach. kantiku	540	544	1350	550	1354	556	559
Prosby	541	544	1724	550	1683	556	559
Záv. modlitba	541	545	1350	1353	1354	557	560
Modlitba během dne:							
Hymnus	519	519	519	519	519	519	519
Antifony	519	519	519	519	519	519	519
Žalmy	1035	1051	1067	1081	1097	1113	1128
Krátké čtení	541	545	1726	551	1684	557	560
Záv. modlitba	541	545	1350	551	1354	557	560
Nešpory: SO							
Hymnus	517	517	517	1351	517	1685	517
Antifony	538	542	1056	1715	1087	1685	1118
Žalmy	1025	1040	1057	1715	1087	1678	1118
Kr. čtení a zpěv	538	542	546	1352	552	1686	558
Ant. ke kant. P. M.	539	543	546	1352	552	1354	558
Prosby	539	543	546	1718	552	1686	558
Záv. modlitba	541	541	545	1350	1353	1354	557
Kompletář	1238	1242	1247	1250	1254	1257	1260

Knihy si můžete objednat na adrese:

Matice cyrilometodějská s.r.o.
Dolní nám. 24
771 00 Olomouc

Novinky
MCM

KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE (obj. č. 2491)

Nový katechismus vystihuje s přesností obsah a souladnou ucelenost katolické víry. Je určen všem, kteří touží prohloubit své poznání nevyčerpatelného bohatství spásy.

793 stran, 320,- Kč

DENNÍ MODLITBA CÍRKVE (obj. č. 2781)

Breviář pro laiky – ranní chvály, modlitba uprostřed dne, nešpory, modlitba před spaním.

350,- Kč

ČESKÝ MISÁL (obj. č. 2346)

Liturgická čtení a liturgické texty pro neděle a význačné dny liturgického roku. Vydání ve formátu A5 pro soukromou potřebu.

175,- Kč

KANCIONÁL (obj. č. 2784)

109,- Kč

DOKUMENTY II. Vatikánského koncilu (obj. č. 2641)

220,- Kč

EKUMENICKÁ BIBLE (obj. č. 1027)

200,- Kč

ROK SE SVATÝMI (obj. č. 2016)

Velkolepé dílo, které nám na sedmi stech stranách formátu A4 představuje světce katolické církve tak, jak si je připomínáme během roku. Mnoho krásných barevných fotografií a maleb nám přibližuje tyto světce i obrazem. Kniha je doplněna o některé významné osobnosti českého národa, u kterých nebyl ještě zahájen beatifikační proces.

990,- Kč

Objednávání Světla

od 5. 3. 1996

Světlo si lze objednat na adrese:

* * *

Matice cyrilometodějská s.r.o.

EXPEDICE

Dolní nám. 24
771 00 Olomouc

* * *

Složenka s udanou cenou předplatného do konce roku 1996 Vám přijde v první dodávce Světla.

Nezapomeňte uvést svoji úplnou zpáteční adresu!

Zájemce o předplatné ze Slovenska prosíme, aby se obrátili na Agentúru LUX (adresa je uvedena v tiráži), která Vám dá instrukce a zašle složenkou na zaplacení.

771 00 Olomouc

Dolní nám. 24

EXPEDICE

Matice cyrilometodějská s.r.o.

Odesílatel:

Novinové výtahy

Postovně uvržováno

SVĚTLO – týdeník Matice Cyrilometodějské. S církevním schválením vydává a tiskne Matice Cyrilometodějská v Olomouci v nakladatelství Matice Cyrilometodějská s.r.o. Olomouc. Šéfredaktor Josef Vítěk. Adresa redakce a administrace: Dolní nám. 24, 771 00 Olomouc; telefon a fax 068/52 228 03. Registrační značka MK ČR 7225. Podávání novinových zásilek povoleno Oblastní správou pošt v Ostravě č.j. 2363/93-P/1 ze dne 23. 8. 1993. Objednávky vyřizuje administrace týdeníku. Administrace pro Slovenskou republiku: Agentúra Lux, Distribuční tiskárna, Zvonová 21, 969 01 Banská Štiavnica; podávání novinových zásilek povoleno SR, š. p. ZSRP Bratislava, č.j. 3228-OPP ze dne 27. 12. 1994. Prohlášení redakce: U článků o tzv. soukromých zjeveních, k nimž se doposud církevní autorita nevyjádřila (jako Litmanová, Medjugorje aj.) se podřízujeme konečnému usudku církve. Nevyžádané nezveřejněné příspěvky nevracíme.